

Šmílův DAF

4. kislef 5770
21. listopad 2009začátek šabatu: 15:54
konec šabatu: 17:04

Toldot

Časy z Kaluach.net pro týden této sidry

čas tfilin 6:13 | šma jisrael do 8:33 | mincha od 12:10
západ slunce 16:11 | tři hvězdy 16:47

Sidra v číslech

6. sidra v Tóře (z 54), 6. sidra v knize Berešit (z 12), 4 paršiot, 2 otevřené, 2 zavřené, skládá se z 106 vět, 1432 slov a 5426 písmen, neobsahuje žádný z 613 příkazů

Alijot v kostce

Kohen: Příběh Avrahamova syna Jicchaka začíná připomínkou Avrahamova otcovství, aby se, podle Rašiho, jednou pro vždy zacpala ústa pomlouvačům tvrdícím, že si stará Sára s ještě starším manželem našli dítě „na ulici“. Proto Sára kojila všechny děti v okolí a Jicchak jako kdyby otci vypadl z oka. Jicchak se tři roky po Akedat Jicchak (ve 40 letech) oženil s Rivkou a dvacet let zůstali bezdětní. Když Rivka konečně otěhotněla, cítila ve svém těle boj a dozvěděla se (od Noachova syna Šema), že dá život dvěma velkým národům, které spolu budou neustále soupeřit. Když se narodil Esav s Jákovem, byl každý úplně jiný. Jicchak si zamiloval Esava a Rivka Jákova. Jákov si (v den Avrahamovy smrti) vařil smuteční jídlo – čočkovou kaši, za kterou pak od Esava koupil prvorozenství, které bylo v Esavových očích bezcenné. V zemi propuká opět hladomor.

Levi: Jicchak se usazuje v Graru a stejně jako otec i on vydává svou ženu za svou sestru. Grarský král Avimelech nabízí Jicchakovi ochranu a Jicchak úspěšně bohatne.

Šliši: Úspěch probouzí žárlivost a Jicchak musí z Graru utéct. Grarští pasteveci mu zasypou dvě znovuvyhloubené studny. Až u třetí studny (RECHOVOT) se může Jicchak v klidu usadit.

Revi: Jicchak se přemísťuje do Beer Ševy, kde ho Bůh opětovně ujišťuje o své přízni. Jicchak staví v Beer Ševě oltář.

Chamiš: Jicchak s Avimelech uzavírají v Beer Ševě smlouvu. Čtyřicetiletý Esav (tedy ve stejném věku jako jeho otec) se žení, ale jeho manželka se rodičům nelíbí. Stárnoucí a osleplý otec si od Esava vyžádá zvěřinu a chce mu požehnat. Do toho se ovšem vkládá Rivka, která rychle navaří, oblékne Jákova do Esavových šatů a přesvědčí ho, aby se za bratra vydával. (Když podává Jákov otci víno, zní při čtení z Tóry neobvyklá nápěvová značka – MERCHA KFULA – která nám má naznačit, že není správné pít víno na ex, ale je třeba pohár vypít v (minimálně) dvou locích.)

Šiši: Jicchak žehná Jákovovi. Esav se vrací z lovu. Jicchak zjišťuje komu vlastně žehnal, Esav se zlobí a domáhá se vlastního požehnání. Esav chce bratra zabít a ten prchá ke strýci Lavanovi.

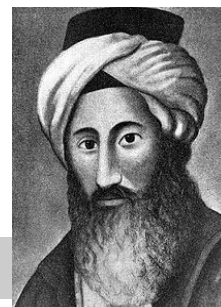
Švi: Esav se žení s Jišmaelovou dcerou Machalat. Podle Talmudu se dívka ve skutečnosti jmenovala Bosmat a změna jména (MECHILA = odpouštění, vymazání hříchů) měla naznačit, že řádnou svatbou se souhlasem rodičů člověk dosáhne plného odpouštění hříchů mládí.

Haftara (Malachi 1:1-2:7): Malachi (=Ezra) přináší proctví o Boží lásce k Jákovovi.

Fotografie týdne

Den nesvobody. Na Lauderových školách si žáci, studenti a učitelé připomněli, v čem jsme žili před Listopadem 1989. U dveří stáli krojovaní pionýři, školu „zdobila“ hesla o míru, práci a proletářském štěstí, zatímco děti stály frontu na banány a zoufale sháněly bony do Tuzexu. Nechybělo ani branné cvičení s maskami, povinné korzo se svačinami a UHO omáčka k obědu. Snad i díky této akci se pak studenti ve větším počtu zúčastnili pochodu z Albertova a dalších vzpomínkových akcí. Více o celé akci na Facebooku.

Soutěž: Velikáni

Prohlédněte si velikána na obrázku a na doopravdy.cz/judaismus/index.php/Kategorie:Velikáni si zkontrolujte, zda jste hádali správně. (Nápověda: Šem hagedolim)

		
Jicchak se mo--- za svou ženu Rivku, která d---o nemohla mít děti. Bůh prosby vyslyšel.	Esav byl lovec a Jákov tichý ch----- . Jákov uvařil polévku a Esav měl h--d.	„Dej mi najíst,“ řekl Esav Jákovovi. „Dám, když mi prodáš své p-----í.“
		
Starý a s---ý Jicchak si zavolal Esava a řekl mu: „U--v mi něco dobrého, ať ti mohu požehnat.“	Rivka oblékla Jákova do b-----ch šatů a dala mu jídlo pro Jicchaka.	Jicchak požehnal Jákovovi a Esav se na bratra r-----l. Jákov raději utekl ke strýci L-----i.

Rabbi Jonathan Sacks: Esav s lidskou tváří

Esav je zajímavá osoba. V mnoha midraších vybarvená černými barvami násilníka. Existuje ale i mnohem příznivější tradice.

Za prvé, Jicchak Esavovi skutečně požehnal a jeho požehnání se naplnilo mnohem dříve než Jákovo. Sama Tóra vypočítává krále Edomu, kteří vládli dříve, než vládl král Izraeli. Esavovy děti se usídlily v době, kdy Jákovy ještě byly v hlubokém exilu. Za druhé, Moše přikázal synům Izraele: „Nesmíte Edomského nenávidět, protože to je váš bratr.“ Sám Bůh upozorňuje Židy na cestě z Egypta do Zaslíbené země, aby před vstupem na území Esavových potomků byli opatrní, nevyprovokovali válku a neodbočovali z cesty. Esavovy děti a jejich území musí být respektováno. A do třetice učenci připisují Esavovi pevnou lásku a úctu k Jicchakovi. Raban Šimon ben Gamliel v Talmudu pronesl zajímavou větu: „Zjistil jsem, že Esav ctil svého otce ještě více než já svého.“ Mystická kniha Zohar je jednoznačnější: „Nikdo nikdy nectil svého otce více než Esav.“

Z těchto tří pramenů se nám zjevuje trochu jiný Esavův portrét, než na jaký jsme zvyklí. Vidíme Esava, kterého Jicchak miloval.

Jednou jsem byl dotázán, jak v takovém případě rozumím větě proroka: „Miloval jsem vás,“ řekl Bůh. „Ptáte se, jak jsem vás miloval? Nebyl snad Esav Jákovův bratr? Přesto jsem Jákova miloval a Esava jsem nenáviděl.“ Ta otázka je nesmírně naléhavá. Pro odpověď na ni si musíme nejdříve vyjasnit význam slovesného kořene SNA, který se většinou překládá jako „nenávidět“, ale který v biblické hebrejštině znamená pouze „milovat méně“. Krásným důkazem je věta popisující Jákovův vztah k manželkám – Jákov miloval Ráchel více než Leu, což se chybným překladem vykládá, jako by Jákov Leu nenáviděl. I na jiném místě Tóra píše o muži, který má dvě manželky. Jednu, kterou má raději, a druhou, kterou „nenávidí“. Gaon z Vilna okomentoval větu proroka Malachiho „A Esava jsem nenáviděl“ takto: Bůh nenáviděl to, co Esav prováděl v době prvního chrámu, za

válek mezi Izraelci a Edomity. I prorok Amos spojuje Esava té doby s neobvyklou krutostí, když o něm píše: „Pronásledoval svého bratra mečem bez slitování, neustále živil plamen svého hněvu.“

Téma má ještě širší souvislosti, protože podle rabínské tradice představuje Esav Římskou říši a křesťanství, zatímco Jišmael symbolizuje arabský svět a islám. Rav Kook na základě HaGrova komentáře napsal o vztahu judaismu s křesťanstvím a islámem toto: Jákov, muž pravdy, řekl po setkání s Esavem: „Viděl jsem tě a je to, jako bych viděl Boží tvář.“ Tato slova nebyla vyřčena do větru. Bratrská láska mezi Jákovem a Esavem, stejně jako mezi Jicchakem a Jišmaelem, bude v budoucnu potvrzena přes zmatky, které vnášejí do světa zlo. Přemůže obtíže a promění je ve věčné světlo a slitování. Rav Kook věřil, že tak jako se v Tóře nakonec Jákov usmířil s Esavem a Jicchak s Jišmaelem, tak se v budoucnu usmíří judaismus s křesťanstvím a islámem. Nepřestanou se lišit, ale naučí se vzájemnému respektu.

Tím se dotkl základního bodu judaismu. Co znamená, když se Židé nazývají „vyvoleným národem“? Znamená to, že výběrem Jákova Bůh Esava zavrhl? Nebo ještě radikálněji, že snad výběrem Avrahama zavrhl Bůh zbytek světa? Bože chraň! V Tóře se Bůh zjevuje mnohým Nežidům, dokonce i za Avrahamova života Malkicedekovi, kterého nazývá „knězem Boha Nejvyššího“. Nebyla to snad egyptská žena, která zachránila Mošemu život? A mohli bychom pokračovat. Judaismus věří, že spravedliví mezi národy mají podíl na budoucím světě. Když byl Jákov vybrán, Esav nebyl zavřzen. Bůh lidi nezavrhne. „Ačkoliv mě matka a otec mohou odvrhnout, Bůh si mě ponechá,“ píše se v žalmu. Vyvolenost znamená dvě věci: blízkost a odpovědnost. Bůh má na své vyvolené speciální nároky. Přesto zůstává Bohem všech lidí. Tvůrcem všech, tvůrcem, který se o všechny stará a všem je dostupný. V době znovu se probouzejícího náboženského napětí je to pravda, na kterou bychom neměli zapomínat.